

FIȘA DISCIPLINEI
ANUL UNIVERSITAR 2023-2024

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Teologie Ortodoxă
1.3 Departamentul	Teologie Ortodoxă
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclu de studii	Master
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Doctrină, hermeneutică și istorie bisericească

2. Date despre disciplină

2.1.Denumirea disciplinei	Religie și politică. Bisericile Ortodoxe în perioada Războiului Rece			2.2. Cod disciplină	OMR7009		
2.3. Titularul activității de curs	Pr. conf. univ. dr. habil. Gabriel-Viorel Gârdan						
2.4. Titularul activității de seminar	Pr. conf. univ. dr. habil. Gabriel-Viorel Gârdan						
2.5. Anul de studiu	I	2.6. Semestrul	1	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	C	2.8. Regimul disciplinei	DS Obl.

3. Timpul total estimat

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp de studiu individual:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					42
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					36
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					50
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități:					1
3.7 Total ore studiu individual	133				
3.8 Total ore pe semestru	175				
3.9 Numărul de credite	7				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Nu este cazul
-------------------	---------------

4.2 de competențe	<ul style="list-style-type: none"> • Informații fundamentale despre Istoria Bisericii. • Cunoașterea și capacitatea de aplicare a principiilor de lectură și interpretare a unui text istoric.
-------------------	--

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Prezența minim 70%, cu materialele didactice specifice indicate de profesor. Telefoanele mobile se țin închise pe toată durata cursului.
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	Pentru predarea cu întârziere a portofoliului de seminar, acesta va fi depunctat cu 0.5 pct./zi de întârziere. Plagiarea lucrării de seminar și a temelor din portofoliu atrage după sine respingerea lucrării și nepromovarea examenului.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • Să demonstreze capacitatea înțelegerii raporturilor dintre religie și politică în epoca Războiului Rece. • Să identifice principalele probleme cu care s-a confrunat Biserica Ortodoxă în epoca Războiului Rece. • Să demonstreze capacitatea încadrării cronologice a evenimentelor istorice și a personalităților definitorii pentru această temă. • Să demonstreze capacitatea de a integra în discursul propriu cunoștințele dobândite. • Să dezvolte deprinderi de lectură și de interpretare a documentelor istorice. • Să demonstreze competențe reale de actualizare a semnificației evenimentelor istorice în vederea transmiterii ei în mediile contemporane.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Să demonstreze capacitatea de conexare a cunoștințelor dobândite în cadrul cursului cu ansamblul disciplinelor studiate, precum și cu activitatea profesională pe care urmează să o desfășoare. • Să demonstreze capacitatea de conexare a informațiilor de istorie bisericească pentru realizarea dialogului interreligios și a dialogului cu societatea postmodernă.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Să introducă studentul în universul complex al relațiilor dintre religie și politică din perioada războiului rece.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Să familiarizeze studentul cu probleme de metodologie a cercetării istorice. • Să exploreze locul pe care religia, în general și Biserica Ortodoxă, în mod special, l-au jucat în confruntările dintre cele două lumi separate de Cortina de Fier. • Să explice și să faciliteze înțelegerea fenomenelor/evenimentelor istorice care au avut influențe

	<p>asupra Bisericilor Ortodoxe în epoca Războiului Rece.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Să formeze conștiința istorică și să dezvolte capacități de realizare și conducere a unui dialog interconfesional, ecumenic și interreligios, precum și a dialogului cu societatea post-modernă.
--	---

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. <i>Religie și politică o ecuație mereu actuală (I)</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
2. <i>Religie și politică o ecuație mereu actuală (II)</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
3. <i>Cortina de fier și Războiul Rece (I)</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
4. <i>Cortina de fier și Războiul Rece (II)</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
5. <i>Dimensiunea religioasă a Războiului Rece (I)</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
6. <i>Dimensiunea religioasă a Războiului Rece (II)</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
7. <i>Creștinismul și provocările Războiului Rece</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
8. <i>Atitudinea antireligioasă a regimurilor comuniste</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
9. <i>Bisericile Ortodoxe în perioada Războiului Rece.</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
10. <i>Diaspora ortodoxă vector al dimensiunii religioase a Războiului Rece</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
11. <i>Biserica Ortodoxă și regimurile comuniste din Europa Răsăriteană în lumina unor documente ale serviciilor secrete americane (I)</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
12. <i>Biserica Ortodoxă și regimurile comuniste din Europa Răsăriteană în lumina unor documente ale serviciilor secrete americane (II)</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
13. <i>Rolul Bisericii Romano-Catolice în timpul Războiului Rece(I)</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
14. <i>Rolul Bisericii Romano-Catolice în timpul Războiului Rece (II)</i>	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice

Bibliografie

- Jonathan Fox, *An Introduction to Religion and Politics. Theory and Practice*, Routledges, New York, 2018;
- Pantelis Kalaitzidis, *Orthodoxy and Political Theology*, WCC Publications, Geneva, 2012;
- Richard H. Immerman and Petra Goedde (ed.), *The Oxford Handbook of the Cold War*, Oxford University Press, 2013;
- William Indoben, *Religion and American Foreign Policy, 1945-1960. The Soul of Containment*, Cambridge University Press, 2008;
- Philip E. Muehlenbeck (ed.), *Religion and the Cold War: A Global Perspective*, Vanderbilt University Press, 2012;
- Dianne Kirby (ed.), *Religion and the Cold War*, Palgrave Macmillan, 2003;
- David Reynolds, *From World War to Cold War: Churchill, Roosevelt, and the International History of the 1940s*, Oxford University Press, 2007;
- Juliu Filo (ed), *Christian World Community and Cold War*, Bratislava, 2012;
- Paul Mojzes (ed.), *North American Churches and the Cold War*, Eerdmans, 2018;
- James C. Wallace, *A religious War? : The Cold War and Religion*, în *Journal of Cold War Studies*, vol. 13, nr. 3, 2013, pp. 162-180.
- Anne Applebaum, *Cortina de Fier. Represiunea sovietică în Europa de Est, 1945-1956*, traducere de Gabriel Stoian, Editura Litera, 2015;
- Melvyn P. Leffler, Daniel S. Painter (ed.), *Origins of The Cold War*, Routledge, 1994;
- Elizabeth Spalding, *Harry S. Truman: Faith, Freedom and The Cold War*, articol accesibil on-line <https://scholarworks.gvsu.edu/features/52>;
- Gabriel-Viorel Gârdan, *Biserica Ortodoxă și regimurile comuniste din Europa Răsăriteană în lumina unor documente ale serviciilor secrete americane*, în Vasile Stanciu, Cristian Sonea (ed.), *Icoană, Mărturie creștină. Totalitarism*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2017, pp. 293-310;
- Gabriel-Viorel Gârdan, *Biserica Ortodoxă Română și regimul comunist în lumina unor documente ale serviciilor secrete americane*, în Vasile-Adrian Carabă, Sebastian-Laurențiu Nazâr, Ionuț-Alexandru Tudorie (ed.), *Biserică și Stat: perspective istorice și teologice. Studii în memoria părintelui profesor Adrian Gabor*, Editura Istros a Muzeului Brăilei „Carol I”, Brăila, 2019, pp. 561-576;
- Lucian Leuștean (ed.), *Eastern Christianity and Cold War, 1945-'91*, Routledge, London, 2009;
- Lucian Leuștean, *Orthodoxy and Cold War: religion and political power in Romania (1947-65)*, PalgraveMacmillan, 2009;
- Bryan S. Turner, *The Religious and the Political. A Comparative Sociology of Religion*, Cambridge University Press, New York, second editions, 2013;
- Pippa Norris & Ronald Inglehart, *Sacred and Secular. Religion and Politics Worldwide*, Cambridge University Press, New York, second editions, 2011;
- Piotr H. Kosicki (ed.), *Vatican II Behind the Iron Curtain*, The Catholic University of America Press, Washington, 2016;
- Gabriel-Viorel Gârdan, *Episcopia Ortodoxă Română din America parte a Ortodoxiei americane*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007;

- Gabriel-Viorel Gârdan, *Ortodoxia în America. Radiografia unei probleme complexe*, în Studia Universitatis Babeş-Bolyai, Theologia Orthodoxa, anul L, 2005, nr. 2, pp. 217-240;
- Gabriel-Viorel Gârdan, *Arhiepiscopul Valerian D. Trifa, o personalitate controversată a diasporei ortodoxe române din Statele Unite ale Americii*, în Studia Universitatis Babeş-Bolyai, Theologia Orthodoxa, anul XLVIII, 2003, nr. 1-2, pp. 212-242;
- Paschalis M. Kitromilides, *Religion and Politics in the Orthodox World. The Ecumenical Patriarchate and the Challenges of Modernity*, Routledge, London & New York 2019.

8.2 Seminar	Metode de predare	Observații
1. <i>Izvoare documentare cu privire la Bisericile Ortodoxe în perioada Războiului Rece</i>	dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
2. <i>Studiu de caz: Athenagoras și Truman. Influențe politice în alegerea unui patriarh Ecumenic.</i>	dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
3. <i>Studiu de caz: Valerian Trifa - un episcop în vâltoarea Războiului Rece (I)</i>	dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
4. <i>Studiu de caz: Valerian Trifa - un episcop în vâltoarea Războiului Rece (II)</i>	dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
5. <i>Relațiile dintre comunitățile din diaspora și Bisericile mamă în contextul Războiului Rece</i>	dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
6. <i>Relațiile inter-ortodoxe în spatele Cortinei de Fier (I)</i>	dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
7. <i>Relațiile inter-ortodoxe în spatele Cortinei de Fier (II)</i>	dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
8. <i>Acordarea autocefaliei Bisericii Ortodoxe Americane și răspunsul Bisericilor Autocefale (I)</i>	dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
9. <i>Acordarea autocefaliei Bisericii Ortodoxe Americane și răspunsul Bisericilor Autocefale (II)</i>	dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
10. <i>Organizații creștine internaționale</i>	dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
11. <i>Relațiile ecumenice și dialogul intercreștin în perioada Războiului Rece (I)</i>	dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
12. <i>Relațiile ecumenice și dialogul intercreștin în perioada Războiului Rece (II)</i>	dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
13. <i>Biserica Ortodoxă Română și regimul comunist în lumina unor documente ale serviciilor secrete americane (I)</i>	dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
14. <i>Biserica Ortodoxă Română și regimul comunist în lumina unor documente ale serviciilor secrete americane (II)</i>	dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
Bibliografia Este aceeași cu cea de la curs.		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținuturile unităților de învățare au fost elaborate în urma consultării specialiștilor pe disciplină din facultățile de profil, pe baza Programei analitice aprobate la nivelul Patriarhiei Române. În egală măsură, au fost luate în calcul așteptările principalilor angajatori ai absolvenților acestei specializări: structurile eclesiale, structurile de asistență socială, structurile din domeniul educațional.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<p>Capacitatea înțelegerii raporturilor dintre religie și politică în epoca Războiului Rece.</p> <p>Identificarea principalelor probleme cu care s-a confrunța Biserica Ortodoxă în epoca Războiului Rece.</p> <p>Demonstrarea competențelor reale de înțelegere a semnificației evenimentelor istorice</p>	<p>EXAMEN condiționat de:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Prezența minimă la cursuri și seminarii; ➤ Predarea portofoliului de seminar. <p>21 IANUARIE 2021, ora 10.00</p> <p>25 IANUARIE 2021, ora 16.00</p> <p>RESTANȚE 12 FEBRUARIE 2021, ora 16.00</p>	50 %
10.5 Seminar/laborator	<p>Înțelegerea și însușirea problematicii tratate la curs și seminar.</p> <p>Capacitatea de a integra într-un discurs interpretativ propriu temele teologice și aspectele istorice discutate.</p> <p>Respectarea standardelor pentru lucrările cu caracter științific, coerența în abordarea tematică, atingerea unui nivel al gândirii și al exprimării sintetice.</p>	<p>Prezentarea unui portofoliu care va conține lucrare de seminar, fișe de analiză a unor lucrări științifice, etc.</p> <p>Portofoliul se predă până în data de 14 IANUARIE 2021</p>	50%
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> • Să demonstreze capacitatea înțelegerii raporturilor dintre religie și politică în epoca Războiului Rece. • Să identifice principalele probleme cu care s-a confrunța Biserica Ortodoxă în epoca Războiului Rece. 			

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

20.04.2023

Data avizării în catedră

25.04.2023

Semnătura director de departament

Pr. prof. dr. Ștefan Iloaie

